

**FERGE DÁVID BIOLÓGIA BSC HALLGATÓ,
TÉMAVEZETŐ: KISS CSABA EGYETEMI TANÁRSEGÉD,
ÁLLATTANI TANSZÉK**

A MAGYAR SZÖCSKEEGÉR (SICISTA TRIZONA) POPULÁCIÓDINAMIKAI VIZSGÁLATA

**DÁVID FERGE BIOLOGY BSC STUDENT,
SUPERVISOR: CSABA KISS, DEPARTMENT OF ZOOLOGY**

POPULATION DYNAMICS STUDIES OF THE HUNGARIAN BIRCH MOUSE (SICISTA TRIZONA)

A téma, amelyről a szakdolgozatom is szól, a magyar szöcskeegér (*Sicista trizona*) populációdinamikai vizsgálata. Tervezett kutatásaim egyik hipotézise, hogy a magyar szöcskeegér populációjának éves változása összefüggésbe hozható ökológiai és környezeti tényezőkkel. Ehhez a témakörhöz az egyik szorosan kapcsolódó probléma a legeltetés hatása a kisemlős-populációk összetételére. Az általam referenciaként kiválasztott kutatásban a legeltetés intenzitásának kisemlősökre gyakorolt hatását vizsgálták (Cao és mtsai., 2019). A kutatás eredményeként azt állapították meg, hogy a különböző mértékben legeltetett területeken az eltérő magasságú növényzet fontos szerepet játszik a kisemlősközösségek struktúrájának kialakításában. A kutatók a vizsgálatból arra a következtetésre jutottak, hogy a legeltetés mértéke pozitívan korrelál a kisemlősközösségek fennmaradásával.

Annak, hogy milyen magas növényzetet preferál egy kisemlős, többféle oka is lehet. Összefügghet morfológiai különbségekkel, a helyváltoztatásuk módjával vagy akár az antipredációs stratégiákkal is. A szöcskeegérhez hasonló kisemlősök eleve kisebb testmérettel rendelkeznek. Ezek az állatok könnyedén tudnak mozogni a nehezen áthatolható növényzet között is, így az tökéletes életteret biztosít számukra.

A magyar szöcskeegeret az élőhelyhez kapcsolódó tulajdonságai teszik igazán érdekes fajjává. A síkvidékeken élő Sicisták egyik fontos ismertetőjegye a háti csíkozottság, amely az állat szőrzetén figyelhető meg. Ezek a csíkok rejtőszíneként szolgálnak a számukra, ugyanis az élőhelyüket biztosító sztyeppék növénytakarója alatt ezekkel tudnak beolvadni a környezetükbe. A hosszú fark, a fogásra specializálódott mancsok és a szürkülethez alkalmazkodott nagy szemek a faj táplálkozásához köthető egyedi morfológiai bélyegek. A magyar szöcskeegér szürkületben a növényeken pihenő ízeltlábúakat keresi meg ezen tulajdonságoknak köszönhetően. Ehhez szorosan köthető, hogy milyen táplálékpreferenciával rendelkezik a faj. Az eddig vizsgált állatok gyomrában a kutatások során

rovarmaradványokat és hernyófoszlányokat találtak (Méhely, 1913), amelyből megállapítható, hogy a szöcskeegér elsődleges táplálékforrásai a rovarok, de az élőhelyeül szolgáló, felhagyott művelésű szántók, magaskórós, gyomnövényes területek növényeit is előszeretettel fogyasztja.

A magyar szöcskeegér a bagolyköpet-vizsgálatok során már több hazai helyről is előkerült. Ezek az információk azonban nem feltétlenül jelentik azt, hogy a területek a mai napig a magyar szöcskeegerek élőhelyeül szolgálnak. Élvefogyó csapdázással mind ez idáig csak a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Borsodi-Mezőség területén mutatták ki. Igaz, hogy bagolyköpetből sikeresen előkerült a hernádvölgyi területekről is, de az ottani monokultúras mezőgazdaság miatt valószínűsíthetőleg kipusztult.

Mivel a *Sicista* fajok jelentős hányada kifejezetten sztyeppi vegetációban él, és az eddigi élvefogyó csapdázási adatok alapján is arra következtethetünk, hogy hazánkban ugyancsak a sűrűbb növényzettel rendelkező gyomos, aszatos vegetációt részesítik előnyben, amilyen a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Borsodi-Mezőség területe is. Területkezelés szempontjából elmondhatjuk, hogy a mérsékelt intenzitású legeltetés az egyik alapfeltétele lehet a magyar szöcskeegér fennmaradásának. Emiatt a magyar szöcskeegér élőhelyére vonatkozó, természeti értékekben gazdag magterületek esetében továbbra is javasolt fenntartani a hagyományos kezelési módszereket a populáció megmaradása érdekében.

A magyar szöcskeegér (*Sicista trizona*) fő jellegzetessége a csíkozott hátszőrzet. (Forrás: BNPI; BEKE)

Irodalomjegyzék

- Cao, C., Shuai, L. Y., Xin, X. P., Liu, Z. T., Song, Y. L., & Zeng, Z. G. (2016). Effects of cattle grazing on small mammal communities in the Hulunber meadow steppe. *PeerJ*, 4, e2349. DOI: <https://doi.org/10.7717/peerj.2349>
- Méhely, L. (1913). Magyarország csíkos egerei. *A M. Tud. Akad.* <http://real-j.mtak.hu/id/eprint/4511>